

Gras-gris: Få proteinvekster kan i dag dyrkes i Norge, noe som utgjør en stor utfordring for målet om helnorsk svinefôr. Men Norsvin ser nye muligheter etter testing av en ny produksjonsmetode. Her sees griser på «tur i skog og mark». (Foto: Linda Sunde)

Verdifulle næringsstoffer

- Inneholder mange verdifulle næringsstoffer som proteiner, vitaminer, mineraler og gunstige Omega 3-fettsyrer.
- Problemet er at gras er vanskelig å fordøye for andre enn drøvtyggere med fire mager, som ku, sau og geit.
- Nå er det testet ut en ny produksjonsmetode som gjør at også grisen kan nyttiggjøre seg graset bedre.

Ser muligheter for gras-gris

Norsvin jobber for at gras skal erstatte behovet for import av proteinråvarer. En ny produksjonsmetode gjør at grisen kan nyttiggjøre seg graset bedre.

Mye å hente

Tekst: **Anders Sandbu**

Norsvin ønsker å bevisstgjøre landets svineprodusenter på hvor mye det er å hente økonomisk ved å redusere fôr-forbruket, både hos smågris og slaktegris. Nå er samvirket i gang med å kurse produsentene om dette.

Hva er så den økonomiske effekten?

– Resultatmessig, er det et veldig sprik. Men om man for eksempel reduserer fôr-forbruket med 0,2 føreheter per kilo tilvekst, utgjør det fort 60 kroner per slaktegris. Ganger du det med konsesjonsbesetning, er du fort oppe i 100 000 kroner. Dette er et eksempel fra slaktegrisenæringa, forteller fagsjef Målfrid Narum i Norsvin.

Ved tilsvarende endring i fôr-forbruket i en gjennomsnittlig smågrisbesetning, er effekten rundt 50 000 kroner, opplyser Narum. Små endringer kan ha mye å si for økonomien på bunnlinja.

Samvirket mener svinebonden har mye mer igjen for å redusere eget forbruk enn å fokusere på kjøttprosenten hos slaktegris. Men Norsvin viser til at for få svineprodusenter i dag følger med på, og registrerer, utviklingen i eget fôr-forbruk.

– Kun 25 prosent av slaktegrisprodusentene og 10 prosent av dem som driver med smågris registrerer sitt fôr-forbruk. Det er altså bare opptil 25 prosent av grisen vi har oversikt over. Hvorfor det er slik, handler nok både om bøndernes kompetanse til å gjøre denne registreringen, og at de ikke tenker over hvor mye det er å hente økonomisk. Da er det en fare for at man ikke vet hvordan man ligger an, sier Narum.

Fagsjefen håper flere bønder vil benytte seg av verktøyet «Ingris». Programmet er laget for alle produksjonsformer.

Per 2016 var det ifølge Norsvin registrert informasjon fra 370 000 griser i dette systemet, altså en fjerdedel av grisene det året. ■

NORSKE FØRRESSURSER

Tekst: **Anders Sandbu**

Norsvin har satt som mål at norskandelen i griseføret skal øke fra dagens 70 prosent til nærmere 100 prosent i 2020. Veien dit er lang, men kan gras være nøkkelen til en mer bærekraftig svineproduksjon med mer kortreist mat til landets griser?

Norsvin-forsker Eli Gjerlaug Enger mener det ligger store uutnyttede muligheter i graset.

– Det unike med gras, er at det er så mye proteiner i det. Ved hyppig høsting, og ved at man klarer å skille lettfordøyelige fra tungtfordøyelige komponenter, kan man nyttiggjøre seg førstnevnte. De tyngre næringsstoffene kan gå til drøvtyggere, sier Enger til Bondebladet.

Grasprotein til grisen

I Stange i Hedmark er det testet ut en ny produksjonsmetode som gjør at grisene kan nyttiggjøre seg graset bedre. På gården til forsøksgrisene på Stange ble det i fjor sommer installert et bioraffineri bestående av en stor presse.

Denne fungerer som en kjempemessig juicepresse. Ut av pressen kommer det gress-saft, som ifølge forskeren komplementerer norsk korn på en utmerket måte.

– Målet er å komplementere norsk korn – ikke erstatte det. Men vi tenker at gras skal erstatte behovet for import av proteinråvarer, sier Enger.

Andelen av norske proteinråvarer i kraftføret har vært synkende de siste ti åra, og utgjorde bare 1,3 prosent i 2016. Andelen soya, den viktigste proteinråvaren, har vært sterkt økende. Fra 2000 til 2011 ble den doblet, men fra 2011 har den

gått ned igjen. I 2016 var den på 206 382 tonn. Det viser AgriAnalyses rapport «Korn og konjunktur 2018»-rapport.

Rapporten viser også at det totale kraftfôr-forbruket har økt jevnt og trutt de siste årene – både innen svin, fjørfe og for drøvtyggere. For svin, ventes forbruket å ligge på 497 000 tonn i 2017-18, mot drøyt 446 000 tonn i 2012-13.

Stange-bonde har troen

Nevnte juicepresse ble prøvd ut hos svine- og

«Målet er å komplementere norsk korn – ikke erstatte det»

Norsvin-forsker Eli Gjerlaug Enger

grøntbonde Nils Olve Gillund i Stange. Også han mener det ligger muligheter i å skille ut gras-saft, som ifølge Norsvin gir grisene de næringsstoffene grisen trenger.

– Jeg stilte fjøset mitt til disposisjon, og så at dyra vokste på det. Denne metoden går absolutt an å bruke. Jeg er usikker på økonomien i det, men man får absolutt tilgang på norske proteiner. Dette kan være en del av løsningen på hvordan øke norskandelen i griseføret, om man gjør det på en god måte. Vi har store arealer, og man får ganske mye protein per dekar med denne metoden, forteller han.

Norsvin viser også til at selve arbeidsprosessen er effektiv for bonden.

– Det tar bare minutter fra graset står på åkeren, til grasjuicen er i tanker og grovføret er pakket i rundballer med stabil og jevn tørrstoffprosess, sier Enger. ■

Eli Gjerlaug Enger